

Siljan kommune

Plan for

Boattraktivitet 2022

Kommunestyrets vedtak 10. mai 2022

Innledning

Formålet med denne planen er å foreslå tiltak som kan gi økt tilflytting og redusere fraflytting fra Siljan. Målet er å øke innbyggertallet og sikre en langsiktig vekst og sunn aldersprofil i befolkningen. Planens skal ha et særlig fokus på attraksjoner som er viktige for barnefamilier.

Forskere hevder at attraktivitet er relativt og at det vurderes ut fra en helhet – summen av faktorer avgjør hvilke regioner som er attraktive. Det hjelper ikke å være svært god eller best på en ting om resten ikke holder mål. Derfor må vi jobbe på mange fronter og ha fokus på å løfte flere ting.

Tilgang til arbeid har alltid vært den viktigste lokaliseringsfaktoren når man velger bosted. Likevel er det slik at fremtidens arbeidsmarked og arbeidstagerer kanskje blir mindre stedsavhengige, og forskere synes å være enige om at pandemisituasjonen kommer til å forandre måten vi jobber og handler på. Eller kanskje pandemien bare har akselerert en utvikling som uansett ville kommet. Nye analyser viser at anslagsvis 40% av arbeidsstokken i Norge kan jobbe hjemmefra, og tendensen til omstilling mot mer bruk av hjemmekontor er økende. I det nye bildet blir kanskje andre faktorer som bokvalitet, kultur og det øvrige tilbudet i nærområdet viktigere enn avstanden til arbeidsplassen og handelsområdene. Dette øker mulighetene for mindre randkommuner og utkantkommuner som ellers er spådd å ha mer enn nok med å bevare innbyggertallet i årene som kommer.

Forprosjektet i 2020 satt en del av retningen for hvilke tema det har vært jobbet med. Denne planen følger opp dette, og har fokusert på noen forhold som anses for viktige. Det er betydningen av:

- 1 Samlet boligtilbud
- 2 Gode offentlige tjenester og fritidstilbud
- 3 Lokal identitet og integrering
- 4 Siljans omdømme som bosted
- 5 Reisemuligheter

Prosjektarbeidet skal munne ut i en plan med handlingsprogram som skal foreslå kortsiktige tiltak frem til og med 2023 og langsiktige tiltak som inkluderes i økonomiplan

Planen omfatter tiltak kommunen selv kan gjøre og tiltak kommunen kan gjøre i samarbeid med andre. En plan er pr. definisjon en forberedelse til handling. Dette plandokumentet inneholder derfor lite beskrivelser av situasjon ut over en kort innledning til noen utvalgte, viktige tema. Dette er mest for å skape en felles forståelse av behov og problemstillinger, og forklare grunnlaget for tiltak. Det har vært lite tid til undersøkelser og analyser, og fokus har derfor vært på noen utvalgte tema. Planen er heller ikke uttømmende med alle tenkelige tiltak. Det haster nå å komme i gang med noen, viktige tiltak fremfor å tenke at vi skal ha en altomfattende plan som er komplett for mange år. En revisjon av planen i takt med hva vi lærer og hvordan premisene i omgivelsene skifter er nødvendig.

Tiltakene som foreslås i handlingsprogrammet krever både innsats fra kommunens egne ansatte og innleie av bistand. Ut fra en begrensning i tid til nye oppgaver som går ut over normal drift må tiltakene som innebærer mye egeninnsats nødvendigvis prioriteres og strekke seg ut i tid. Egne bemanningsressurser vil være en begrensende faktor for hva vi klarer å få til. Handlingsplanen er derfor et underlag for prioritering av viktige tiltak frem mot økonomiplan og årsbudsjett. Det er gjort en grov vurdering av behov for egne timeressurser i handlingsplanen og det er gjort et anslag på kostnader med innleie og innkjøp.

Innhold

1	Arbeidsprosess med planen	4
2	Mål.....	5
3	Gode offentlige tjenester	5
3.1.1	Barnehager	6
3.1.2	Skoler.....	6
3.1.3	Kollektivtilbud.....	7
3.1.4	Offentlige kulturtilbud.....	8
3.2	Integrering.....	9
4	Boligområder.....	10
4.1	Bo i sentrum	11
5	Fritidstilbud	12
6	Omdømme som bosted.....	13
7	Markedsføring	14
8	Handlingsplan.....	15
9	Vedlegg.....	19
9.1.1	Boligtilbudet	19
9.1.2	Tilgang på arbeid	20
9.1.3	Reisemuligheter.....	21
9.1.4	Kultur- fritidstilbud	22
10	Arbeidsspørsmål til kommuneplan:	23
11	Arbeidsspørsmål til kulturplan?	24

1 Arbeidsprosess med planen

Medvirkningshensyn gjør at planprosesser ofte er tidkrevende og sirkulære like mye som lineære. Involveringen har av tidsmessige hensyn vært mer begrenset enn hva man kunne ønske, og det har vært litt lite tid til særmøter med enkeltgrupper. Tema i planen har vært gjenstand for diskusjon i fellesmøter med organisasjoner og lag og ungdomsråd i tillegg til interne møter i oppvekst og helseavdelingen. 23.9.21 ble det avholdt et fellesmøte med frivilligheten i Siljan, og det ble avholdt en arbeidsøkt hvor lag og foreninger blant annet ble oppfordret til å formidle det de var opptatt av å få til dersom kommunen skulle ha et godt bomiljø. Svarene er gjengitt i vedlegg 2.

Etter det vi forstår av samtaler med frivilligheten er det mer enn nok av planer og ønsker for den aktiviteten de selv driver. Det er derfor krevende å lansere nye tiltak uten at det allerede er en del av de ulike organisasjonenes planer for egen utvikling.

Ut fra avsatt fremdriftsplan og ressursituasjon har prosessen derfor vært begrenset til hva man mener er det viktigste forholdene og det som er mest nærliggende og gripe fatt i. Arbeidsprosessen i seg selv er aktivitet skapende, og noen ganger er prosessen frem til handling den viktigste. Det er likevel en viss fare for at alt blir bare prosesser og lite konkret handling, og vurderingen så langt er at tiden nå er moden for handling. Vi bør iverksette de tiltakene vi vet kan virke og som vi vet vi kan få til, og deretter inkludere og involvere når konkrete tiltak utarbeides.

Etter hvert som omfanget av oppgaver i kommunen øker i takt med nye handlingsprogram i ulike temaplaner, er tidsfaktoren til egeninnsats med nye tiltak en begrensning som er tydelig. Det er ikke mangel på gode tiltak som er utfordringen, det er gjennomføringsevnen. Det er bedre å prioritere noen få utvalgte tiltak som vi kan få til enn å liste opp tiltak som vi ikke har ressurser til å gjennomføre. Jo lengre man går inn i fremtiden med foreslåtte tiltak, jo høyere blir usikkerheten på om vi treffer med de rette tiltakene. Når tiltakene skal gjennomføres vil det være naturlig at flere deler av kommunen og frivillige lag og organisasjoner involveres. Inkludering av lag og organisasjoner og andre deler av kommunen vil skjer ved konkret oppfølging av tiltakene.

2 Mål

Planen bygger på følgende mål

Formål

Sikre bosetting lokalt i Siljan og utvikle stedet til et godt sted å bo.

Mål

Ha en årlig befolkningsvekst på 2%

Øke andel av unge barnefamilier

Prosessmål

Foreslå og kostnadsberegne aktuelle tiltak i en handlingsplan som implementeres i kommunens økonomiplan og årsbudsjett.

3 Gode offentlige tjenester

Utvikling av gode offentlige tjenester er på mange måter en forutsetning og en basis for bosetting. Gode skoler, barnehager og fritidstilbud må være på plass. Gode offentlige tjenester er ikke det som «selger en kommune», men dersom skoler og barnehager får et dårlig omdømme vil det virke svært negativt på boattraktiviteten.

Følgende offentlige tjenester må være så gode at de har et godt omdømme:

- Barnehager
- Skoler
- Kollektivtilbud
- Kulturtilbud og fritidstilbud (her inngår det offentlige tilbudet i helheten – er målet å være attraktive for barnefamilier vil oppvekst tilbudet og møteplass tilbudet ha betydning)

3.1.1 Barnehager

Barnehagetilbudet har stor offentlig oppmerksomhet og har i mange år vært ansett for å være kritisk for mange barnefamilier. Manglende barnehagedekning og dårlig tilbud trekker omdømme og attraktiviteten som bosted ned. Siljan har nå to velfungerende barnehager med kvalifiserte ansatte og godt omdømme. I tillegg er det en friluftsavdeling med eget opplegg som gir variasjonsmuligheter for de som ønsker det.

Det vil være svært uheldig for omdømme dersom det oppstår mangel på barnehageplasser i Siljan. Oppnå ønsket folketallsutvikling må det også planlegges for flere barnehageplasser. Det er naturlig at kommuneplanprosessen som skal ha fokus på utvikling av nye boligområder også ser på alternative lokasjoner for ny barnehage.

Figur 1 Den nye sagaenga barnehage er en ny moderne barnehage med flott uteområde

3.1.2 Skoler

Siljan har to skoler med bygg av god standard. Uteområdene omkring skolene er mer sparsomme. Det er laget en omfattende plan for å oppgradere uteområdet på Midtbygda skole. Det er mange gode enkeltelementer i denne planen, og flere av tiltakene kan støttes gjennom spillemiddelordningen. Dersom tiltakene realiseres en for en over tid, kan en få et flott uteområde omkring Midtbygda skole. Tiltakene stimulerer til lek og aktivitet og bidrar til en estetisk oppgradering av uteområdet. For å skape mer aktivitet og en mer levende skolegård bør uteområdet omkring ungdomsskolen også heves.

Figur 2 Siljan skole. Skolegården kan med fordel oppgraderes og gjøres mer tilrettelagt for lek og opphold.

3.1.3 Kollektivtilbud

Et godt kollektivtilbud vil forsterke reisemulighetene for mange grupper, og er særlig viktig for de som ikke har førerkort for bil. Det er særlig unge som har pekt på dette i tidligere undersøkelser. Mulighetene for å reise til byen for handel og kulturtilbud har vært løftet frem som et stort ønske fra unge. Kollektivtilbudet vil også ha en stor betydning for eldre som heller ikke kan kjøre bil, og særlig pendelruten til Skien sentrum er viktig. Grenlandsekspressen har også hatt stor betydning for arbeidsreiser og fritidsreiser mellom Grenland og Oslo. Pr. nå hefter det stor usikkerhet knyttet til Grenlandsekspressens fremtid.

Kollektivtilbudet er en del av satsingen i bystrategi samarbeidet og på mange måter en forutsetning for måloppnåelse med bypakka.

Tiltakene jobbes med gjennom arbeidet med bystrategi, og det må være en fortsatt fokus på å forsterke mulighet til å kombinere sykkel og buss. Det må jobbes videre med hyppigere avganger for buss utenom rushtid og flere avganger i helger og kveld.

For innbyggerne i Siljan vil det ta lang tid å komme dit at rutetilbudet blir så komplett at det kan erstatte privatbilen. Det bør være et mål å ha et kollektivtilbud som er så bra at de som bor langs de rutene med best kollektivdekning kan slippe å kjøpe bil nr. 2 i husholdningen. Dette vil være mest aktuelt om hovedhensikten med bil nr. 2 er arbeidsreiser. Etablering av bildeleordninger kan være en del av fremtidens løsninger på dette. Lokale bildeleordninger kan også være en del av det grønne skifte, og noe som kan bygge oppunder en grønn profil i Siljan.

De tyngste utbyggingen av boliger i Siljan bør skje på en måte som forsterker mulighetene til å bruke kollektivtilbudet til arbeidsreiser, og helst også fritidsreiser. Det innebærer at boligområdene bør lokaliseres under 500 meter gangavstand til nærmeste kollektivstopp for pendelbuss mot Skien. Dette må følges opp gjennom kommuneplanarbeidet.

3.1.4 Offentlige kulturtilbud

Siljan har et lite offentlige kulturtilbud, og kommunens satsing har gjennom lengre tid vært å gi tilskudd til frivillige lag og organisasjoner fremfor å drive aktiviteter i egen regi. Kulturtilbud handler om både muligheter for egen deltagelse og opplevelser, og det dreier seg også i stor grad om å etablere uformelle møteplasser. Det siste er ansett for å ha stor betydning som del av et større velferdstilbud. Mangel på møteplasser for grupper som ikke deltar i organisert aktivitet er tydelig i Siljan. Et nytt samfunnshus designet for dagens og fremtidens behov er også ansett som noe av det viktigste tiltaket kommunen kan iverksette for å vitalisere sentrumsområdet og kommunen. Bydelshusene i Skien (og andre kommuner) er eksempel på vellykkede lokale møteplasser hvor frivilligheten og offentlig virksomhet jobber sammen for å skape et mangfoldig kulturtilbud og møteplass. Her er kurs, mat, helse, hobby og kunst forent under samme tak. For integrering, folkehelse og sentrumsutvikling ville en slik møteplass kunne bli en katalysator. Aktivitet skaper aktivitet, og en offentlig satsing med tydelige signaler om hva man vil med sentrumsområdet, kan gi tilstrekkelig forutsigbarhet og øke investeringslysten også for private. Det må skje noe nytt i sentrum skal det være håp om økt attraktivitet og bolyst. Her kan en kommunal kultursatsing være en del av virkemidlet hvor kommunen og frivillige organisasjoner jobber for felles sak om å skape et bedre sted å bo, og et mer attraktivt lokalsamfunn. En kulturarena som også er storstue og festplass for fellesskapet har en symbolverdi som ikke skal undervurderes. Det betinger et nytt bygg med moderne design og et uteområde som tilfører stedet en estetisk kvalitet.

Figur 3 Faksimile fra TA. Bydelshusene legger forholdene til rette som møteplass og kulturarena.

3.2 Integrering

Det har vært noe bekymring rundt lokalsamfunnets evne til å integrere innflyttere. Det må gjøres flere tiltak for å sikre gode opplevelser og god integrering. Kommunens rolle må være både å se til egen virksomhet og bidra til bevisstgjøring omkring dette i lokale lag og organisasjoner. Utfordringer med god integrering har vært problematisert i flere småsamfunn, ikke bare Siljan. Kanskje er det slik at mange som bosetter seg i Siljan allerede har en del relasjoner og et godt utviklet lokalt nettverk. Kanskje er det også slik at mesteparten av integreringen skjer i form av deltagelse i lokale organisasjoner og i det frivillige kulturlivet. Det innebærer at man må finne en aktivitet som passer lokalt for at integreringen skal skje på en god måte. Det innebærer også at lokale organisasjoner har en viktig rolle i integreringsarbeidet. Bevisstgjøringen av dette må formidles og tanker om hvordan dette skal gjøres må skje i samråd mellom frivillige organisasjoner og kommunen. Kommunen må samarbeide med ulike aktører for å legge til rette for de gode inkluderende møteplasser. Andre som har jobbet med tilsvarende problemstillinger har som et eksempel laget en aktivitetsguide i samarbeid med frivillige. Aktivitetsguide er et tilbud til familier der de får en kontaktperson som bistår med informasjon, evt. tolking og transport til aktiviteter.

Kommunen må ha et særlig fokus på nyetablerte og legge til rette for god integrasjon. Ulike opplegg for å bli kjent med kommunen for tilflyttere må på plass. Det har vært jobbet mye med integrering i mange kommuner i lang tid, særlig tiltak for integrering av innvandrere fra andre kulturer. Eksempelene på tiltak for innvandrere kan fungere for integrering av alle tilflyttere. Integrering er ikke et ansvar som kan legges til en avdeling i kommunen eller kommunen alene. Det forutsetter samlet engasjement i lokalsamfunnet. For å komme i gang kan integreringsrådet (formannskapet) konkretisere forslag til aktiviteter basert på lokalt engasjement, tilgjengelige anlegg/steder og lokalt behov.

Aktivitetsguide

Bistår barn til å bli aktive i idrett

Gæstfrie i Halsnæs

En protestbevegelse som blir en forening

Sprinterlab

Gründeropplæring for innvandrere

Purple Dinner

Møte nye mennesker over et felles måltid

Bruktbutikk

Et sted for å lære norsk og bli kjent med nye folk

Holt parsellhage

Et fellesskap for dyrking av grønnsaker

Broderiworkshop

Drop-in verkstedet i brodering

Gatekunst på friluftsmuseum

Elever jobber med gatekunst

Fortellerworkshop

Workshop i fortellerteknikk og åpen forestilling

Figur 4 Utsnitt fra nettside til Cit-egration. Her forskes det på ulike tiltak som på en eller annen måte omhandler integrering av innvandrere. Mange av tiltakene vil kunne fungerer godt for alle tilflyttere uten lokalt nettverk.

4 Boligområder

Figur 5 Siljan kommune har regulert og tilrettelagt for utbygging av det nye boligområdet ved Solvegen.

I Siljan er det lite privat utvikling av områder til boligformål. Det er i hovedsak kommunen som har regulert og tilrettelagt for utbygging. Dette gjelder særlig områder for småhusbebyggelse i felt. Det er et noe mer nyansert bilde i sentrumsområdet, men kommunens rolle som tilrettelegger er tydelig. For å skape grunnlag for investering og vekst må kommunen rydde plass for utbyggere gjennom arealavklaringer i form av kommune- og reguleringsplaner. Planer må også ha fokus på illustrasjoner og formidling av fremtidens løsninger for boliger og infrastruktur.

Feltutbygging med et variert boligtilbud av ulike småhus er viktig for unge barnefamilier. Kvaliteter som nærhet til idrettsanlegget har vært fremhevet som betydningsfullt av de som nylig har etablert seg på de nye boligområdene ved Heiveien.

Skal kommunen lykkes med økt tilflytting og bosetting av unge barnefamilier må boligområdene fremstå som attraktive. Viktige elementer i dette vil være at områdene:

- er lys åpne og soleksponert
- har nærhet til skoler og barnehager
- har et nærmiljø med lekeplasser, fritidstilbud og andre møteplasser av ulik karakter
- tilbyr ulike typer boliger i flere prisklasser
- ligger i rimelig pendlingsavstand til byområdet og har nærhet til kollektivtilbud
- har trygge skoleveier
- har fiberbredbåndstilbud

Figur 6 Nærhet til idrettsanlegget er fremhevet som en attraksjon. Foreldre slipper å kjøre barn til og fra aktiviteter.

4.1 Bo i sentrum

Sentrumsnære leiligheter er viktig for eldre som søker trygghet og nærhet til privat og offentlig tjenestetilbud, handel og kollektivtrafikk. Et attraktivt bosted må ha omgivelser som er både spennende, trygge og pene på samme tid. Det er en klar tendens til at alle byer i vekst legger stor vekt på å gjøre sentrumsområdene både vakrere, enklere å bevege seg i og med god tilgang på arbeidsplasser. En utvikling av sentrumsområdet i Siljan som attraktivt sted for bosetting må ha fokus på dette. I tillegg må møteplass og knutepunkt dimensjonen utvikles mer. Uten dette, ingen sentrum.

Sentrumsområdet i Siljan har lite konsentrert bebyggelse, og arealene må søkes fortettet med mer leilighetsbebyggelse. For å unngå et unødig press på dyrka mark bør en bygge mer i høyden. Det vil også være et behov for mer sentrumsnær leilighetsbebyggelse som kan fange opp behov for boliger i forbindelse med habilitering og ulike hjelpebehov. Dette må også være en del av boligutviklingen.

Figur 7 Illustrasjon fra arbeid med fortetningsstudie i sentrum

5 Fritidstilbud

Utvikling av fritidstilbud har betydning for omdømme og bokvalitet i Siljan. Fritidstilbud omfatter kommunale tilbud, private tilbud og det tilbudet som tilbys fra frivillige lag og organisasjoner. En bør tilstrebe å tilrettelegge for et fritidstilbud som er mangfoldig og som fanger opp flest mulig. Det er ikke mulig å etablere lokale tilbud som omfatter alt. Siljan bør derfor ha ambisjoner om å ha et svært godt tilbud på noen aktiviteter og et mer begrenset tilbud av aktiviteter som det ikke er naturlige forutsetninger for lokalt. Siljan har skogområdene og en posisjon som utfartssted for Grenlandsbyen og flere av Vestfoldbyene. Det er naturlig at en bygger videre på dette. Siljan har plan om etablering av Friluftsport ved lysløypa på Tudalskulten i samarbeid med friluftsrådet i Grenland. Friluftsporter er tilrettelagte friluftsområder som i tillegg er innfallsporter til større natur- og friluftsområder. Friluftsporter er tilrettelagt for naturopplevelse, friluftsliv, lek og sosialt samvær.

Kommunen må ha en løpende dialog med frivillige lag og organisasjoner for å fange opp lokale behov og ønsker. Det har over lengre tid vært et årlig dialogmøte med lag og organisasjoner i Siljan. Ambisjonsnivået til kommunen bør være å være mer tilgjengelige for utveksling av informasjon og samarbeid for utvikling av lokale tilbud. Særlig må kommunen spille på lag med lokale ildsjeler.

Figur 8 Lysløypa ved Tudalskulten er et eksempel på en god attraksjon. Dette er et anlegg som er godt besøkt også fra byboere i Skien og omegn. Dette trenger vi mer av.

Fritidstilbud må ha fokus på oppvekstmiljø for barn og unge. Nye aktivitetsskapende anlegg vi ikke har fra før må vurderes. Tradisjonelle idretts- og friluftslivsanlegg er viktig, men nye anlegg som fanger opp nye trender og aktiviteter bør etableres for å ha interessante tilbud for nye generasjoner.

Figur 9 Faksimile fra Norges Cykleforbund. Viser et nytt Pumptrack anlegg i Sandnes.

6 Omdømme som bosted

Siljan oppfattes å ha et godt omdømme i Grenland på skole, barnehage og eldreomsorg. Dette er en generell oppfatning og ikke verifisert gjennom undersøkelser.

Det samme gjelder Siljan som bosted. Siljan har lite negativ omtale i medier, men innbyggere i byområdet i Grenland kan nok oppfattet Siljan som «landsbygda». Det er ikke det urbane man assosierer med Siljan, og byboere i Skien kan oppfatte veien til Siljan som lang. Det er sikkert flere forklaringer på det, men avstanden til byen kan oppfattes som lang på grunn av store høydeforskjeller mellom byområdet og Holtesletta (der Siljan for mange begynner). I tillegg går veien gjennom et skoglandskap med lite gatebelysning og bebyggelse. Det forsterker inntrykket av å kjøre ut av byen og ut på landet. Bebyggelse, sammenhengende gatelys og helst også en sammenhengende gang- sykkelvei langs fylkesveien ville bidratt til å veve Siljan mer inn i resten av byområdet. Trafikksikkerheten og fremkommeligheten med en GS vei mot byen bør vurderes på lang sikt. El sykkel har kommet for å bli, og kommer til å bli mer allemannseie når prisene går noe ned. Tiltak som forsterker bruken av sykkel er også i tråd med både folkehelseplan, klima energiplan og miljømålene i bypakka. Som del av tiltakene for å endre oppfatningen av lang vei til Siljan kan det også være av betydning å fremheve den faktiske avstand til byen i reisetid og reisemuligheter.

Formidling av det som er bra vil være en hovedoppgave.

Siljan bør også skaffe seg et «fyrtårn» som kan brukes til formidling og bygging av omdømme. Det bør etableres noe som bidrar til å skape en profil for bokommunen. Hvis målgruppen er barnefamilier som ønsker et trygt sted å bo med kvaliteter som fremmer en aktiv og miljøvennlig livsstil må tiltakene bygge opp under dette.

Siljan må ha noe å tilby – en attraksjon som gir allmenn oppmerksomhet og som kan brukes i markedsføringen av Siljan som boområde. Det innebærer at kommunen bør være «best på noe», og det bør være noe mange er opptatt av og ønsker, og som er knyttet opp til et bokvalitetsgode. Et eksempel på det kan være marka tilbudet med både sommer- og vinterattraksjoner. Siljan har som regel snø om vinteren – det er ikke alltid situasjon i byområdet i Grenland og Vestfold. Oppbygning av et skitilbud for hverdagsaktivitet for både nærmiljøet og byområdet kan være et eksempel på en attraksjon som kan bidra til profilering av Siljan som aktivitets- og opplevelsesområde.

Figur 10 Et godt tilrettelagt fritidstilbud i marka er en attraksjon Siljan har muligheter til å bruke i markedsføring rettet mot unge mennesker som søker en aktiv og miljøvennlig livsstil i kontakt med naturen.

7 Markedsføring

Kommunen som organisasjon er tradisjonelt lite organisert for å drive markedsføring og salg. Det hjelper lite om vi har gode produkter å selge om det ikke formidles ut i markedet. Det er nødvendig med aktivt salg. Bevisst og fokusert markedsføring av lokale muligheter, opplevelser og botilbud må settes i system. Det må tas i bruk tidsriktige kanaler/plattformer som treffer den unge, digitale generasjonen. Samtidig må det fokuseres på det som er viktig for unge som skal etablere seg for første gang. Det må brukes noe tid på å finne ut hva som skal løftes frem. Måten vi formidler på og hva vi formidler forteller noe «om hvem vi er». Omdømme skapes også av det vi har fokus på og det vi velger å fortelle om. Unge er opptatt av møteplasser og steder der de kan treffe andre, det vet vi er viktig. Formidlingen må i alle fall handle om noe av det. For å treffe barnefamilier må vi også ha fokus på livskvalitet, oppvekstmiljø, opplevelser, trygghet, skoler og barnehager. Boligutformingen og uteområder omkring boligene er den del av dette. Unge er også mer opptatt av bærekraft og miljø enn eldre generasjoner. Ren luft, stillhet og trygge boområder må være en del av bildet. Det anbefales derfor at kommunen engasjerer rådgiver/konsulent som kan bidra til å løfte frem de viktige tingene og setter markedsføringen av det vi har i system.

Figur 11 Siljanmarka ble eksponert i flere opptak på TV Telemark i 2005. Dette er eksempel på god Siljanreklame. Nå må nye medieplattformer tas i bruk for formidling, men levende bilder er fremdeles et sterkt virkemiddel.

8 Handlingsplan

Tiltak på kort sikt (22/23)

Tiltak	Ansvar	Kostnad	Tid for tiltak
Markedsføring av Solvegen – bruke internettsiden « Solvegen boligfelt - Velkommen til Solvegen » mer aktivt i flere sammenhenger og særlig i sosiale medier. Siden bør utvides med mer informasjon om lokalt bolig- og kulturtilbud.	Admin.	Utføres i egen regi	Snarest
Opprydding og skilting ved fylkesveien	Samfunn	100 000,-	2022
Etablerer Friluftsport ved lysløypa på Tudal og utvikle et samlet tur/aktivitets tilbud med utgangspunkt i Friluftsporten og i samarbeid med Grenland friluftsråd og lokale turlag. Friluftsporten kan danne utgangspunkt for en ny « <i>friluftspark</i> » med attraksjoner for barnefamilier m.fl.	Samfunn	Kostnader sjekkes.	I løpet av 2022/23
Turvei sentrum – videreføre forstudie	Samfunn	50 000,-	2022/23
Bruke digitale plattformer som Teams og Zoom for hyppigere dialogmøter med lokale lag og organisasjoner for å kartlegge behov og ønsker.	Samfunn	Timeforbruk egen regi	I løpet av 2022
Mer markedsføring av Ti topper – bruke eksklusiv premiering som attraksjon og for å skape mer deltagelse og allmenn oppmerksomhet.	Samfunn	20 000,-	2022
Utvikle to nye lekeplasser ved Solvegen. Lekeplassene bør være mer enn enkle apparatelekeplasser. Lekeplassene bygges som nærmiljøanlegg med muligheter for allsidig lek for flere aldersgrupper og møteplass.	Samfunn	300 000,-	2022
Lage en konkret plan for å utvikle skolegården på ungdomsskolen og Midtbygda til flere aktiviteter. Plan for skolegården på Midtbygda kan legges til grunn for ett eller flere tiltak.	Oppvekst/ Samfunn	Timeforbruk egen regi. 200 000,-	2022
Orienteringsmøter for grunneiere med eiendommer som har potensial for bolig- og næringsformål.	Samfunn	Som del av kommuneplan	I løpet av 2022
Formannskapet er integreringsråd jfr. Reglement for delegering 3.1.g. Integreringsrådet ivaretar dialogen mellom innvandrere og kommunen.	Admin/NAV	100 000,-	I løpet av 2022
Selvbyggere som kjøper / vurderer å kjøpe tomt i Siljan kan inviteres til kommunen som del av forberedelsene til bygging av bolig og etablering. Det informeres om det praktiske rundt det å bygge og bo i Siljan.	Samfunn	Gjøres som egeninnsats i samfunnsavdelingen som del av byggesaksarbeidet	2022

Tiltak på lenger sikt (23-28)

Tiltak	Ansvar	Kostnad kr	Tid for tiltak
<p>Utvikle nye boligområder som gir et bredere tilbud.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Detaljreguleringsplan for nytt boligområde – fokus på nærmiljøkvaliteter. Helse, livsstil og miljø danner utgangspunktet for design av boligområde. • Områderegeringsplan for sentrumsområdet med fokus på utvikling av variert bomiljø, mobilitet, møteplasser, handel, tilgjengelighet og delingsøkonomi. Plan bør ha stort fokus på formgiving og estetikk. 	<p>Samfunn/ plan 300 timer</p> <p>Samfunn/ plan 300 timer</p>	<p>Kr 450 000,-</p> <p>Kr 600 000,-</p>	<p>Etter avslutta kommuneplan Igangsetting senest ila 2023</p> <p>Etter avslutta kommuneplan</p>
<p>Visualisering av fremtidens sentrum og kommunens strategi for arealbruk. Uterommenes kvalitet må heves, møteplass dimensjonen forsterkes og måten vi tenker på må formidles.</p>	Samfunn	Kr 200 000,-	Kan være naturlig del av områderegulering.
<p>Lage et arbeidsopplegg der eiendomsutviklere inviteres til samarbeid om utvikling av bolig og næringsprosjekter. Næringslivet er opptatt av forutsigbarhet for ulike offentlige krav, kostnader med utredning, avklaring og infrastruktur, Kommunale krav til felteksterne kostnader og kommunens krav og opplegg til utbyggingsavtaler. Målet er å redusere risiko og øke forutsigbarhet for utbyggere ved å klargjøre myndighetskravene.</p>	Samfunn	<p>Timearbeid plan- og byggfag. Timearbeid VA fag.</p> <p>Innkjøp av fagrådgivere jus, VA fag.</p> <p>200 000 (årlig i fire år fra 2023)</p>	Lage opplegg og deretter jobbe med det kontinuerlig
<p>Lage film med ulike historier om det å bo i Siljan. Filmen må fortelle om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - boligtilbudet - fritidstilbudet - arbeidsplassstilbudet - reisetilbudet - Siljan i Grenland <p>Filmen må ha fokus på bokkvalitet så vel som miljøkvalitet. Målgruppen er barnefamilier som ønsker et trygt sted å bo med kvaliteter som fremmer en aktiv og miljøvennlig livsstil.</p>	Admin	<p>Timeforbruk i egen regi</p> <p>Innkjøp av tjenester</p> <p>Kr 500 000,-</p>	2023

Lage skiløyper, skilekområder og skøytebaner i nærområdene der folk bor i samarbeid med frivillige. Bygge videre på det vi har og søke støtte gjennom spillemiddelordningen til rehabilitering og utvikling av nærmiljøanlegg	Samfunn	Egeninnsats i samfunnsavdelingen. Samarbeid med velforeninger og andre lag og organisasjoner, inkludert ungdomsrådet.	2023
Gjennomføre flere lokale arrangement med særlig fokus på barn og unge.	Samfunn	Samarbeid med velforeninger og lag og organisasjoner.	Årlig
Sette Siljan på kartet gjennom etablering av større, lokale arrangement som har minimum regional interesse. Dette gjøres i samarbeid med lag og organisasjoner. Det første som bør gjøres er å kartlegge muligheter og interesse.	Samfunn	Gjøres som egeninnsats i samfunnsavdelingen	2022-2025
Sette sammen et idehefte / prospekt til utvikling av Siljanmarka med <i>Siljan friluftspark</i> -som grunnlag for et samarbeid med fylkeskommunen, og søke om utviklingsmidler. Prospekt brukes til å formidle ideer og involvere lokale lag og organisasjoner og grunneiere.	Samfunn	Kr 100 000 til grafisk bistand.	I løpet av 2023
Utvikle friluftspark som en besøksattraksjon og regionalt utfartsområde for befolkningen i Grenland og Vestfold. Første fokus er: <ul style="list-style-type: none"> - etablere flere turveier med universell utforming. - se på mulighetene for videre utvidelser av lysløypa ved Tudalskulten og øvrig løypenett. - lage nettverk av møteplasser i marka – eks. enkle overbygde sitteplasser med mulighet for bålpyring. - Tilrettelegge for nye aktiviteter i markaområdet. eks klatreparker og frisbee golf. 	Samfunn	Gjøres dels som egeninnsats i samfunnsavdelingen som del av arbeidet med kommuneplan og kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet. Samarbeid med Grenland friluftsråd og lokale lag Aktivisere friluftsrådet. Innleie av konsulent ett år for å drive prosessen. Kr 200 000,-	2023/2024

Ha et aktivt samarbeid med utbyggere og gjennomføre tiltak som boligmesser el. liknende.	Samfunn	Vurderes senere	
Forstudie sentrumsbygg – Kanskje det viktigste enkeltprosjekt som kan bygge opp under lokal stedsutvikling og bo attraktivitet. Mulige løsninger for fremtidens kulturarena og samfunnshus i sentrum. Det er gjort mye forberedende arbeid med kjøp av tomt og skisser til ulike byggløsninger. Neste fase bør være en forstudie som ser mer på driftsøkonomi og et konkret romprogram med tanke på realisering av nytt bygg.	Samfunn	Timeforbruk i egen regi inntil 2 mnd verk Kr 200 000 prosjektbistand	2026
Lage opplegg for unge barnefamilier som gjør det mulig å «prøvebo» i Siljan. Tilbud til nye innbyggere som vurderer å flytte til Siljan.	Samfunn	Vurderes senere	
Knytte Siljan mer opp mot byområdet. Jobbe med langsiktige planer om gateløys langs fylkesveien og GS vei inn i Skien.	Samfunn	Løpende arbeid i forbindelse med bystrategi	
Kommunen kan sponse solcelleanlegg på nye småhus som bygges i nye felt. Dette kan avhjelpe husholdningenes økonomi, fremstå som attraktivt for miljøbevisste husbyggere, signalisere at kommunen er miljøbevisst og vil bidra i det grønne skifte.	Samfunn	Vurderes løpende med utvikling i nye boligområder og justeres etter andre ordninger fra ENOVA	

9 Vedlegg

Vedlegg 1

Enkel SWAT analyse

Under er det gjort et utvalg av faktorer som vil være grunnleggende viktige for boattraktivitet i Siljan, disse har vært gjenstand for en enkel SWAT analyse.

9.1.1 Boligtilbudet

Siljan har et boligtilbud som totalt domineres av småhusbebyggelse. Tradisjonell eneboligbebyggelse er det vanlige selv om sentrumsområdet har fått et tilfang av leilighetsbebyggelse de senere årene. Sentrumsområdet har først og fremst hatt appell til eldre med behov for nærhet til privat- og offentlig tjenestetilbud, handel og kollektivtilbud.

Utbygging av boliger i Siljan ellers har også vært dominert av feltutbygginger der eneboliger har vært dominerende boligtype. De senere årene har det kommet inn flere tilbud av småhus i kjede, men leilighetsbebyggelse i feltene har ikke vært vanlig. For å ha et variert tilbud med boliger tilpasset ulike behov er det viktig at vi har mer mangfold. Boligbygging de senere årene er i første rekke drevet av eiendomsutviklere mer enn selvbyggere. Dette gjelder Siljan også, selv om det er kommunen som har stått for regulering og prosjektering av tomter og teknisk infrastruktur.

Sterke sider

Kommunen regulerer og prosjekterer. Det gir flere muligheter til å styre boligkonsepter inn mot et mer variert tilbud. Kommunen kan ha fokus på lokalisering av boligområdene og utvikling av attraktive bomiljø tilpasset målgruppen.

Svake sider

Det er for lite trykk på kjøp av areal og regulering til bolig. Dette er særlig tydelig i sentrumsområdet der man ikke oppnår priser som gjør det attraktivt å investere og bygge. Det har vært for lite fokus på estetikk i sentrumsområdet selv om rasteparken og sansehagen er gode unntak. Det er et for dårlig tilbud av møteplasser i sentrumsområdet innendørs og lite handel.

Muligheter

Det er større ubebygde, attraktive areal for utbygging av boliger tilpasset unge barnefamiliers behov. Kommunen kan inngå allianser med utbyggere som har felles interesse i å utvikle et variert boligtilbud med boliger i ulike prisklasser.

I sentrumsområdet eier kommunen attraktive areal som kan utvikles med bygg som gjør stedet mer interessant og attraktivt. Dette kan også bidra til bedre priser for bygg i sentrum. Det gjør det mulig å bygge mer eksklusivt, forsterker investeringsviljen for flere og gir ytterligere muligheter for vekst i bolig, tjeneste- og handelstilbudet.

Trusler

Siljan eier ikke arealer til videre utvikling av småhus. Dersom ikke grunneiere vil omregulere utmark til nye boligområder der nye boligområder bør lokaliseres har kommunen liten mulighet til vekst. Det finnes noe fortetningsmuligheter innenfor eksisterende utbyggingsområder, men dette er ubetydelig. Utbyggere ser ikke til Siljan fordi man ikke oppnår gode priser på boliger. Dette skjer samtidig som antall selvbyggere stadig blir færre.

9.1.2 Tilgang på arbeid

Historisk har mye av arbeidsmarkedet i Siljan vært knytta til landbruk. Denne situasjonen er markant endret og de fleste som bor i Siljan pendler nå ut av egen kommune for arbeid. Det er særlig Grenlandsbyen som tilbyr de fleste et daglig arbeid. Mulighet for tilgang til et variert arbeidsmarked er blant de aller viktigste kriteriene for valg av bosted. Men hvis folk først velger bosetting i Grenland, må i tillegg Siljan foretrekkes som bosted.

Sterke sider

Nærheten til Grenlandsbyen er viktig med et stort mangfold av ulike arbeidsplasser. Har lokalt i Siljan en stabil og godt etablert småindustri i vekst og noe ledig, utbyggingsklare areal til næringsformål.

Svake sider

Historisk liten interesse fra grunneier og utbyggere å etablere ny virksomhet tiltros for god tilgang på utbyggings klare areal.

Muligheter

Nærheten til både Grenland og Vestfoldbyene har over tid vært viktig for Siljan. Her er mange arbeidsplasser og industrien i Grenland er i god vekst. Arbeidsmarkedet i Vestfoldbyene anses også for å være bra. Avstanden er såpass kort at dagpendling er mulig.

Siljan har arealer og øvrig teknisk infrastruktur som gjør det mulig å utvikle nye, attraktive næringsområder. Nærheten til Grenland og ledige arealer nær fv.32 gir muligheter.

Parkeringsrestriksjoner og fremkommelighetsproblemer i byområdet gjør det mindre interessant å etablere seg på tomter som i tillegg er svært kostbare. Dette gir muligheter på utsiden av byen der veiforbindelsen til Oslo er god.

Grenlandsekspressen med daglige avganger til Oslo og lokal rutebuss gir pendlingsmuligheter til byområdene der de fleste arbeidsplassene ligger.

Flere jobber hjemmefra og bedrifter legger til rette for at ansatte ikke trenger daglig oppmøte på arbeidsplassen. Siljan har nå et godt utbygd fibernett som gir høyhastighetslinjer og gode vilkår for arbeid hjemmefra eller i kontorfellesskap.

Trusler

Det er liten privat interesse i å utvikle nye areal for næringsbebyggelse og etablere nye arbeidsplasser i Siljan. Arealbrukskonflikter mellom friluftsliv og boligformål på attraktive arealer nær fv. 32 gjør det vanskelig å finne lokasjoner til nye arbeidsplasser.

Nærheten til E18 for vareflyt med modulvogntog og utviklingen av store arealer til næringsformål gjør at alle bedriftene konsentreres for også å utnytte klyngeeffekter og synergier.

Bedrifter flytter ikke til Siljan fra Grenland fordi ansatte mener det er alt for langt fra byen.

9.1.3 Reisemuligheter

Mulighet for å reise til arbeidsplassen, til handelstilbud, fritids- og kulturtilbud er viktig. Mesteparten av arbeidsreisene, handelsreisende og en god del av reisene knyttet til kultur- og fritid går mot Grenlandsbyen. For ungdom som benytter seg av tilbudet i byområdet er reisemuligheten hit viktig. Det innebærer at særlig kollektivtilbudet må være bra.

Sterke sider

Relativt kort avstand til byen og fremkommeligheten til byområdet på fylkesveien er svært god. De nye, store boligområdene i Siljan er konsentrert omkring attraksjoner for fritidsaktiviteter. Det gir nærhet og muligheter for barn og unge å gå og sykle til aktivitetene. Dette er trukket spesielt frem av nyetablerte på Heiveien boligområde.

Svake sider

Busstilbudet er godt, men ikke godt nok på helg- og kveldstid. Ytterkantene av Siljan har et dårlig kollektivtilbud.

Trusler

Prisen på energi øker mye og kostnadene med reising øker. Nye bomsnitt mot Siljan i en ny bypakke øker kostnadene med reiser til byen ytterligere. Symboleffekten/avvisningseffekten i lokal bomstasjon kan være en risiko.

Muligheter

Det er gjort analyser som viser at anslagsvis 40% har arbeid som kan egne seg for hjemmekontor en eller flere dager i uken. Det betyr at mange ikke må bo trangt i små, dyre og dårlige leiligheter i Oslo fordi reiseavstand til jobb er viktig. Trolig vil flere se ut av byene mot randkommuner og steder som kan tilby gode bomiljø med muligheter til varierte fritidsaktiviteter og gode oppvekstmiljø for barn og unge. Nærhet til arbeidsplassen blir mindre viktig, bomiljø og boligkvalitet betyr mer.

9.1.4 Kultur- fritidstilbud

Det lokale kultur og fritidstilbudet er en viktig del av helheten. Møteplasser er spesielt viktig for unge voksne som har et mye større behov for sosial kontakt enn voksne og eldre, men kulturtilbud som også treffer eldre har en viktig dimensjon i det totale boattraktivitets bildet.

Sterke sider

Mange lokale lag og organisasjoner driver bra og har et godt lokalt tilbud. Særlig idretts- og friluftslivsmulighetene er gode både sommer og vinter. Lysløypa i Siljan er en stor attraksjon og beliggenheten nær de nye boligområdene er viktig.

Svake sider

Mangler møteplasser for uorganisert aktivitet som ikke knytter seg til friluftsliv eller idrett. Bykulturtilbud som kafeer og handel og større kulturarenaer mangler lokalt. Folkebiblioteket er feil plassert og har liten appell til unge mennesker som ønsker en moderne, tidsriktig møteplass. For liten satsing i Siljan på å forsterke sentrum som møteplass for opplevelser av kunst og kultur. Uterom og torg i sentrum er lite tilrettelagt som bruks- og oppholdsplasser. Har for få arrangement som samler lokalbefolkningen og tiltrekker oppmerksomhet regionalt.

Trusler

Bykultur og mangfold av møteplasser i byene gjør utkanter med ensidige og smale tilbud uinteressante for unge voksne. Byene fanger raskere opp nye trender og har mer ressurser til å skape moderne arenaer og møteplasser for nye fritidsaktiviteter.

Muligheter

Frivillige lag og organisasjoner i Siljan har tradisjon for stor dugnadsevne og mye initiativ. Mye av nøkkelen til et godt kultur- og fritidstilbud i Siljan ligger i å gi frivilligheten gode vilkår. Mer samarbeid mellom kommunen og frivilligheten kan gi økt engasjement og aktivitet.

Siljan kan ikke ha alt eller bli gode på alt, men vi kan bli gode på noe. Uteaktivitet i naturen har stor appell til store folkegrupper, og Siljan har mange fortrinn som kan utvikles videre. Det må være en tydelig satsing for å skape noen store attraksjoner som gir et godt omdømme lokalt og regionalt.

Vedlegg 2

Møte med lag og foreninger 23.09.2021

Torsdag, kl.18:30 – 20:30

Gruppeinndeling:

Gruppe 1	Gruppe 2:	Gruppe 3	Gruppe 4
Sanitetsforeningen (2stk)	Siljan Motocross	Revygruppa (2 stk)	Sør-Siljan velforening
Opdalen velforening (2 stk)	Siljan røde kors	Siljan Turlag	Hytteforeningen Heivannet nord
Ordfører	Skauen velforening / Grenland bueskyttere	Siljan Historielag	Hytteforeningen Kvisla / Snurråsen vel
	Siljan IL	Siljan pensjonistforening	Siljan Turlag
			Siljan Historielag

10 Arbeidsspørsmål til kommuneplan:

1. *Hva er ditt lag og forening opptatt av for å ha et godt bomiljø?*
 - Sentrumsbygg ala bydelshus for alle – også bra for nyskaping i Siljan.
 - Turvei i sentrum
 - Mer fokus på sentrum og mer aktivitet i sentrumsområdene.
 - Lekeapparater må fornyes på offentlige lekeplasser.
 - Lys i Høisetbakkene
 - Lys fra Snurråsen til Høysetbrua
 - Sti langs elva
 - Vedlikehold av lekeplassene
 - Kulturbygg med bibliotek
 - Hvorfor er utkantene i Siljan ikke nevnt i kommuneplanen?
 - Lokale foreninger må bli bedre på å «ønske» nyinnflytta velkommen i bygda – god boplass er god reklame for mer tilflytting.

Siljan motocross:

- Får kjøre tre dager i uka – begrenses pga støy. Ønsker å utvide tilbudet til helgene.
- Er ikke lagt strøm til bane/kjøre-området.
- Ønsker tilrettelegging for el-sykler – lavere terskel for at flere «tør» å begynne med cross.

Siljan Røde Kors:

- Lokalene begrenser aktiviteten.
- Ønske om flere treffpunkter der lag og foreninger møtes.

Skauen vel og Grenland Bueskyttere:

- Skogsskyting (1 av 3 grener innenfor bueskyting) hadde vært perfekt å legge til rette for i Siljan, f.eks. ved Alpinanlegget.

Siljan IL:

- Lysløypa kan brukes som frisbeegolfbane.
 - Startet med Crosstraining (to partier), og nedsatt et styre i E-sport (oppstart nyåret 2022)
 - Ønsker et tettere samarbeid med kommunen ifht drift og vedlikehold av Siljanhallen og lysløypene.
2. *Er det mangel på avsatt areal til anlegg og bygg til aktivitet?*
- Ingen særskilt behov for nye anlegg. Heller etablere disponible lokaler i sentrum for ad-hoc grupper og uformelt samvær på tvers av særinteresser.
 - Utedo og søppelkasser ved campingplassen/badeplassen Lakssjø syd – Utedoen renner ut i vannet, og 1 søppelkasse holde ikke når det campes på 2 ulike steder. Resulterer i forsøpling.

11 Arbeidsspørsmål til kulturplan?

1. *Hva bør kulturplanen fokusere på?*
- Mer fokus på gjerne yngre aldersgrupper (12-20 år)
 - Hjelp til å søke tilskudd
 - Årshjul med de store «happeningene»
 - Tilrettelegging for flere ulike aktiviteter
 - Gjennomgå gamle avtaler med idrettslag/velforeninger, og fornye disse
 - Tilrettelegging for barnefamilier (lekeplasser og lignende) for å få tilflyttere
 - Kulturminneplan for å øke kunnskap om bygda.
 - ... kulturstilling må innføres
 - Kommunen må utvikle en sentrumsnær arena med torg, kafe og disponible lokaler.
2. *Har lagene noe de ønsker samarbeid om?*
- Samarbeide ang. arrangementer
 - Siljan IL opprette buegruppe i Siljan?
 - Utvid idrettsdagen i Siljan IL hvor flere lag og foreninger er representert, evt. hvor kommunen kan tilrettelegge
 - Felles arrangementer trengs i Siljan. Kommunen må sørge for arena, koordinering og markedsføring.
3. *Hvilke lokale kulturtilbud savnes?*
- Samlingsplass for unge og ungdom
 - Aktivitetshus
 - Utvide idrettens dag i Siljan (se spørsmål 2)
 - Frisbeegolf i lysløype
 - Sykkelpark «tuftepark», «ladebuer», fotballbinger rundt området Siljan ungdomsskole.
 - Felles samlingsarena
 - Teatergruppe for barn og ungdom
 - Bowlingbane.

4. *Hva skal fremtidens lekeplasser være?*

- Miks av lekeapparater og treningsapparater
- «Pumptrack»
- Aktivitetspark, dele i soner for ulike alderstrinn
- Møteplasser
- «Tuftepark» Både for store og små
- Klatre-hus
- Sitteplasser/benker/bord.

